

Asiaa ammattilypsystä

Lypsyn sujuminen ja korkealaatuisen maidon tuottaminen on onnistuneen lypsytyön tulos. Kuttujen puhdas ja ilmanlaadultaan raikas makuualue tukee eläinten terveyttä ja utareet pysyvät puhtaina, mikä tehostaa lypsytyötä. Eläinten rauhallinen käsittely sujuvoittaa lypsyä. Hyvä lypsyrutiini on usein toistuvana työnä tärkeä maidon laadun, utareterveyden, lypsytyön tehokkuuden ja lypsäjänkin jaksamisen kannalta.

Hyvä lypsyrutiini tuottaa tulosta

Lypsytyön tuottavuutta parannetaan monilla hyvillä ennakoivilla toimintatavoilla. Esimerkiksi säännöllinen karvojen leikkuu utareesta ja muualta takaosasta parantaa niin utareiden puhtautta kuin helpottaa myös utareiden pesua. Utareiden puhtautta ylläpidetään myös hyvällä makuualueen kuivituksella.

Itse lypsytyössä vuohenmaidon tuotannossa korostuu vedinten kunnollinen pyyhintä ja jotta pyyhinnän tulos nähdään, on valaistuksenkin oltava kunnossa. Eläimet ja utareet ovat usein puhtaan näköisiä mutta silloinkin pyyhintä tulee tehdä huolellisesti. Voihappotiöitä voi olla runsaasti vedinten pinnalla, vaikka lantaa tai näkyvää likaa ei vetimissä olisikaan.

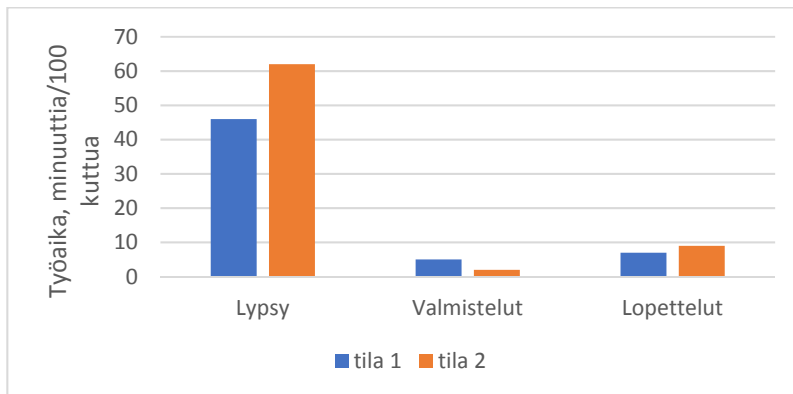
Vaikka tilalla ei olisikaan ulkopuolista työvoimaa, tuuraa ainakin lomittajat tilanväkeä ajoittain. Yksinkertaiset, selkeät kirjalliset työohjeet varmistavat toimintatapojen toteutumista myös silloin, kun oma väki ei ole paikalla. Toisaalta asioiden kirjaus näkyviin varmistaa myös tuottajien itsensä sitoutumista toimintatapoihin. Joskushan ne ei päivittäiset tekemiset saattavat siirtyä päivän jos toisenkin eteenpäin ihan huomaamatta. Vuohitalous elinkeinoksi -hankkeessa tehtiin vuohitalan lypsytyöohje, jota on helppo muokata ja täydentää tilakohtaisesti, www.proagriafi/vuohitalouselinkeinoksi.

Lypsytyöajoissa näkyvät erilaiset toimintatavat

Nopea lypsytyösuoritus ei ole lypsyn tuottavuuden tae. Lypsyn tavoitteenahan on saada lypsetyksi korkealaatuista maitoa ilman että lypsytyörutiinien seurauksena maidon hintaan tulisi vähennyksiä. Vuohitalous elinkeinoksi -hankkeessa tehtiin kahdella vuohitilalla lypsytyön seuranta yhdessä Työtehoseuran asiantuntijoiden kanssa. Lypsytyötä seurattiin yhden lypsykerran ajan kummallakin tilalla. Kokonaislypsytyöaika, joka käsitti itse lypsyn sekä lypsyyn liittyvät valmistelut ja lopettelut, oli seurantatiloilla 81 ja 104 kuttua per henkilötyötunti.

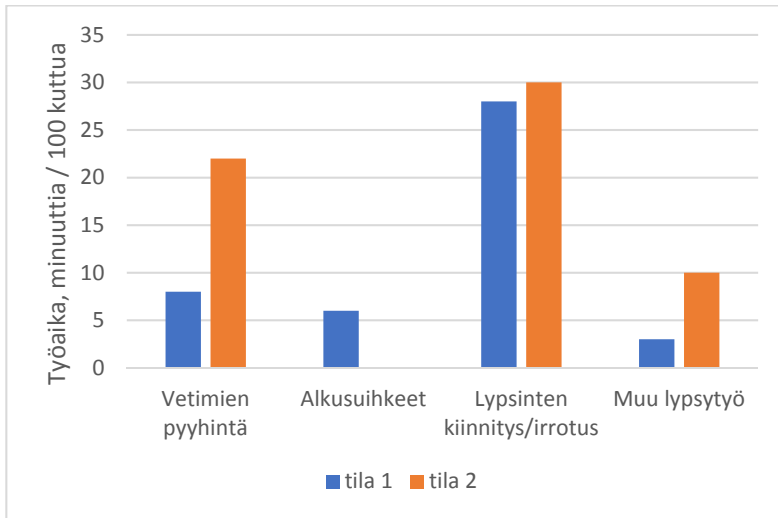

Taulukko 1. Kokonaislypsytyöajan jakautuminen itse lypsityöhön, valmisteluihin sekä lopetteluihin.

Lypsyn työrutiinit vaihtelivat hieman tilojen välillä toimintatavoiltaan ja myös kestoiltaan (taulukko 2.). Molempien tilojen kohdalla niin toimintatavoissa kuin haastattelujen kautta korostui kuitenkin lypsusuorituksessa se, että voi happoitiötä ei pääsisi maitoon. Lypsyssä erityistä huomiota kiinnitettiin vedinten ja utareiden pyyhkimiseen sekä lypsinten kiinnittämiseen.

Taulukko 2. Eri lypsityörutiineihin kulunut työaika.

Hankkeen aikana on kerätty tietoa vuohitilojen lypsytyöajoista myös Ranskasta ja Latviasta. Kyseisistä maista lypsytyöaikatieto saatiin haastattelemalla tuottajia. Eri maiden lypsytyöaikoja vertailtaessa on tärkeä huomata erilaiset toimintatavat. Vetimiä ei esimerkiksi Ranskassa pyyhitä kaikilla tiloilla. Vedinten pyyhintä vei 17-22% lypsytyöajasta kahdella suomalaisella työseurantatilalla. Vedinten pyyhinnällä on siten merkittävä vaikutus koko lypsytyöaikaan. Lypsyaseman tekniikka vaikuttaa ilman muuta lypsytyöaikaan. Tehdäänkö ruokinta käsin vai automaattisesti, entä lypsinten irrotus? Lypsytyön tehokkuus vaihteli kaiken kaikkiaan yhdeksällä (6 ranskalaista tilaa, 1 latvialainen, 2 suomalaista tilaa) eri tilalla 75 kuttusta reiluun 400 kuttuun per henkilötunti.